

Зарубіжні авторські зібрання

Джозеф

Фрея
із Семи
Островів

Харків
«ФОЛІО»
2020

ФРЕЯ ІЗ СЕМИ ОСТРОВІВ

I

Якось — це було багато років тому — я отримав довгого, багатослівного листа від одного з моїх старих приятелів і товаришів по бродяжництву в східних водах. Він усе ще був там — придбав сім'ю та сивину віку. Я представив його собі — погладшав, втягнувся в рутину домашнього життя. Кажучи коротко, його піймала доля, спільна для всіх за винятком тих улюбленців богів, яких рано б'є по голові життя, які вмирають молодими. Лист нагадував послання типу «а ти пам'ятаєш?..» — сумний лист, звернений до минулого. Між іншим, там значилося: «Напевно, ти пам'ятаєш старого Нельсона...»

Пам'ятати старого Нельсона! Звичайно ж. І почати слід з того, що його звали зовсім не Нельсоном. Англійці з Архіпелагу звали його Нельсоном, — гадаю, так їм було зручніше, а він ніколи не протестував проти цього. Це було б порожнім педантством. Справжнім же його прізвищем було — Нільсен. Він поїхав на Схід до появи телеграфного кабелю, служив у англійських фірмах, одружився з англійкою, протягом багатьох років був одним із нас: довгі роки торгував й у всіх напрямках

зборознив Східний архіпелаг — уздовж і впоперек, по діагоналі й перпендикулярно, колами, напів колами, зигзагами і вісітками. Так тривало роки й роки.

Не було жодного закутка в цих тропічних морях, куди б тишком-нишком не проник із наймиролюбнішими намірами підприємливий старий Нельсон (чи Нільсен). Його сліди, якщо нанести їх на мапу, покрили б, наче павутиною, всю карту Архіпелагу — всю за винятком Філіппін. Він ніколи не наближався до цієї дивної місцини. Його утримував якийсь незрозумілий страх перед іспанцями, точніше — перед іспанською владою. Важко сказати, чого він побоювався. Може, у якийсь момент свого життя він читав розповіді про інквізицію.

Однак він узагалі боявся того, що називав «владою». Мова йде не про англійську владу: до англійців він ставився з довірою і повагою. Йдеться про дві інші нації, які правили в цій частині світу. Вони викликали у нього неприязнь і страх. Голландці лякали його менше, ніж іспанці, але він ставився до них із ще більшою недовірою: справді, надзвичайно підозріло. Голландці, на його думку, здатні були «зіграти погану штуку з людиною», яка мала нещастя їм не сподобатися. В них були свої закони і правила, але вони не мали й гадки про належне їх застосування. Шкода було бачити, з якою тривожною настороженістю звертався він до тих чи тих офіційних осіб, але не варто забувати, що цей самий чоловік безстрашно тинявся селом канібалів у Південній Гвінеї (зауважте, що він усе життя був людиною в тілі й, смію сказати, здавався вельми апетитним шматочком), пропонуючи бартер, прибуток від чого не перевищував п'ятдесяти фунтів.

Пам'ятати старого Нельсона! Ще б пак! Правда, жоден із мого покоління не знав Нельсона в дні його розквіту. В наш час він уже «відійшов від справ». Купив, а можливо, орендував у султана частину маленького острівця з невеликої групи, званої «Сім Островів», що лежала трохи на північ від Банки. Вважаю, це була законна угода, але я не маю жодного сумніву, що, будь він англійцем, голландці знайшли б підставу викурити його звідти без всяких церемоній. У цьому разі справжнє його прізвище послужило йому вірну службу. Голландці дали йому святий спокій як невибагливому данцю, чия поведінка була цілком нормальною. Вклавши всі свої гроші в обробку землі, він, природно, намагався не викликати навіть тіні непорозуміння і, керуючись саме цими розсудливими міркуваннями, не надто прихильно поглядав на Джаспера Аллена. Однак про це — пізніше. Так! Усі ми добре пам'ятаємо великий гостинний бунгало, споруджений на схилі острова, всі ми пам'ятаємо старого Нельсона — його огрядну фігуру, одягненого завжди в білу сорочку й штани (у нього вкоренилася звичка за будь-якої нагоди знімати свій альпаковий піджак), його круглі блакитні очі, розпатлані пісочно-білі вуса, що стирчали на всі боки, як голки розсердженого дикобраза, його манір несподівано сідати й обмахуватися капелюхом. Проте не має сенсу приховувати те, що найкраще ми пам'ятаємо його дочку, яка в той час приїхала на острів, оселилася з ним і стала такою собі Леді Островів.

Фрея Нельсон (або Нільсен) була однією з тих дівчат, які застаються в пам'яті надовго. Овал обличчя був прекрасний. У цій чарівній рамці гармонійне розташування всіх рис і яскравий рум'янець справляли враження здо-

ров'я, сили і, якщо можна так висловитися, несвідомої самовпевненості — чудової примхливої рішучості. Я не хочу порівнювати її очі з фіалками — вони були променисті й не такі темні. Розріз очей був широкий, і вона завжди дивилася на людей відкрито й прямо. Я ніколи не бачив цих довгих темних вій опущеними, — гадаю, їх бачив Джаспер Аллен як особа привілейована, — але я не сумніваюся, що вона справляла приємне, чарівне враження. Вона могла, — Джаспер розповідав мені про це якось зі зворушливим ідіотським захопленням, — сісти на своє волосся. Так, це можливо, цілком можливо. Мені не судилося спостерігати ці чудеса. Я задовольнявся тим, що милувався її витонченою зачіскою, що дуже пасувала їй, підкреслюючи красиву форму її голови. У напівтемряві, коли жалюзі на західній веранді бували опущені, або в тіні фруктових дерев біля будинку, її пишне блискуче волосся, здавалося, випромінювало своє власне золотаве світло.

Вона зазвичай одягалася в біле й вдягала короткі спідниці, які не заважали ходьбі й відкривали її витончені, зашнуровані коричневі черевики. І тільки блакитна обробка іноді оживляла її костюм. Ніякі фізичні зусилля начебто не втомлювали її. Я якось бачив, як вона вийшла з човна після довгої прогулянки на сонці (вона багато гуляла): подих її був, як і раніше, рівним, і жодна волосинка не вибилася з її зачіски. Вранці, коли вона виходила на веранду, щоб подивитися на захід, у бік Суматри, вона здавалася такою ж свіжою й осяяною, як крапля роси. Однак крапля роси — це явище одного моменту, феномен вельми ефемерний, а Фрея була жива й зовсім не ефемерна. Я пам'ятаю її округлі сильні руки

з тонкими зап'ястками, широкі й міцні, здібні кисті рук із тонкими пальцями.

Я не знаю, чи справді вона народилася на морі, але мені відомо, що до дванадцяти років вона плавала зі своїми батьками на різних кораблях. Після того як старий Нельсон втратив дружину, перед ним постало серйозне питання — що робити з дівчинкою. Одна добра леді з Сінгапуру, розчулена його німим горем і скрутним становищем, запропонувала взяти на себе турботу про Фрею. Ця угода тривала шість років, а тим часом старий Нельсон (або Нільсен) «відійшов від справ» і влаштувався на своєму острові. Ось тоді й було вирішено (оскільки добра леді їхала в Європу), що його дочка має приєднатися до нього.

Як першу й найважливішу підготовку до цієї події старий замовив негайно через свого сінгапурського агента «величезний» рояль Штайна і Ебгарта. Тоді я командував маленьким пароплавом, який торгував з островами, і мені було дещо відомо про «величезний» рояль Фреї, бо на мою долю випало відвезти його до неї. Насилу вивантажили ми величезний ящик на пласку поверхню скелі серед чагарників, і під час цієї морської операції ледь не вибили дно в одній із моїх шлюпок. Участь у цьому підприємстві брала вся команда, разом із механіками й кочегарами, і, вклавши сюди всю свою винахідливість, вдавшись до важелів, канатів, валів і нахилених площин із намілених дощок, працюючи на сонці, подібно до стародавніх єгиптян, що споруджували піраміди, ми дотягли його до дому й поставили на західній веранді, що була в бунгало за вітальню. Потім ми обережно вибили дошки ящика, і перед нами, нарешті, постало це масштабне

ЗМІСТ

ФРЕЯ ІЗ СЕМИ ОСТРОВІВ	3
I	3
II	16
III	23
IV	39
V	70
VI	85
АВАНПОСТ ПРОГРЕСУ	104
I	104
II	117
ЛАГУНА	135
ЗАВТРА	153